

διάλλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2002 ★ Αριθμ. Φύλλου 65

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ● GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

ΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ ΕΛΕΓΧΕΙ ΚΑΙ ΕΡΩΤΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Μεγάλα και θαυμαστά επέτρεψεν ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Θεοῦ νά ἀπενίσωμεν καί νά βιώσωμεν σήμερον. Τό μεγαλεῖον τῶν Λευκῶν Ὁρέων καί τήν εὐγένειαν τῶν λευκῶν, ἀγνῶν αἰσθημάτων τῶν Ἀρχόντων καί τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς, διά τῆς ὁποίας διήλθομεν. Διά τοῦτο καί αὐθορμήτως ἀνακράζει μετά τοῦ Ψαλμοῦ ἡ ψυχὴ ἡμῶν:

«Ὡς ἐμεγαλύνθη τά ἔργα Σου, Κύριε,
πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας»! (Ψαλμ. 103).

Εὐχαριστοῦμεν, Ὁσιολογιώτατε Πρωτοσύγκελλε, διά τὰς εὐλαβεῖς καί ἐγκαρδίους προσρήσεις ἡμῶν, ἐτι δέ καί διά τό ἀναγνωσθέν χαιρετιστήριον Μήνυμα τοῦ λιαν ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἀδελφοῦ ἐν Χριστῷ Ἱεροστάτου Μητροπολίτου Κισιάμου καί Σελίνου κυρίου Εἰρηναίου. Μεγάλῃ θά ἦτο ἡ χαρὰ ἡμῶν καί ὄλων σας ἀσφαλῶς, ἐάν εὐρίσκετο τήν στιγμήν αὐτήν μεθ' ἡμῶν ὁ γέρον Ἐπίσκοπος, ὁ σοφός, ὁ ἀκάματος ἐπὶ ἔτη πολλά, ὁ τοσαύτην πρωτοπόρον, δυναμικὴν καί ἀποτελεσματικὴν διακονίαν προσφέρας εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ θεόσωστον Ἐπαρχίαν, εἰς τὴν Κρήτην καί τὴν Ἑλλάδα ὄλην, εἰς τό καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, εἰς τὴν Οἰκουμένην. Προτροπέμεθα, ὅπως διαβιβάσητε τὰς εὐχὰς ἡμῶν ὑπὲρ ταχείας ἀποκαταστάσεως τῆς υγείας καί συνεχίσεως τῆς προσφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καί τὸν τόπον.

Εὐχαριστοῦμεν, κύριε Δημήτριε Μπασιά, Ἐντιμώτατε Δήμαρχε τοῦ Ἀνατολικοῦ Σελίνου, διά τὴν συμβολὴν ἡμῶν καί τῶν συνεργῶν ἡμῶν εἰς τὴν λαμπρὰν καί ἐγκαρδίον αὐτὴν ὑποδοχὴν. Διά τοῦ γλαφυροῦ καί ἐμπειριστατομένου λόγου σας ἐθέσατε ἐνώπιον ἡμῶν συνοπτικῶς, πλὴν ἐναργῶς, τὴν εἰκόνα τῆς Ἐπαρχίας Σελίνου. Γνωρίζομεν πλέον ὁποῖον Ἁγίων συμπολίτης, ὁποῖον ἡρώων συναγωνιστῆς, ὁποῖον μαρτύρων, γυναικῶν καί ἀνδρῶν καί παιδίων ἀκόμη θαυμαστῆς, ὁποῖον μεγαλοουργημάτων, ἀλλὰ καί δικαίων προσδοκιῶν μέτοχος καθίσταται ὁ Πατριάρχης διά τῆς ἀναγορεύσεως αὐτοῦ εἰς Ἐπίτιμον Δημιότην Ἀνατολικοῦ Σελίνου. Εὐφροσύνως ἀποδεχόμενοι τὴν τιμὴν, ἐγκαρδίους ἐκφράζομεν εὐχαριστίας...

Λυπούμεθα διότι ὁ πιεστικὸς χρόνος δέν ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς αὐτὴν τὴν φορὰν, νά ἱκανοποιήσωμεν ἐνδόμυχον πόθον ἀνέτου ἐπισκέψεως ὀλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας. Νά ἀποτίσωμεν ὀφειλόμενον φόρον τιμῆς εἰς τὴν Κάντανον... Νά ὑποκληθῶμεν εἰς τὴν Παλαιόχωραν ἐνώπιον τῶν ὀμαδικῶς ἐκτελεσθέντων... Νά προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον ἀσκήσεως τῶν 98 Ἁγίων Πατέρων, οἵτινες ἀποτελοῦν ἀνεκτίμητον

πνευματικόν θησαυρόν τοῦ Σελίνου. Νά καταφροήσωμεν ὀλίγον ἀπό κοινοῦ καί νά ἴδωμεν,

«Τί ἔν τὸ κακὸ πού γίνεται στή μάντα τοῦ Σελίνου,

Λιβαδο-Κουστογέρακο καί στή Μονή ἀπό πέρα;»,

εἰς τόν ἰδικόν σας τόπον, Ἐντιμότατε κύριε Δήμαρχε Ἄνατολικοῦ Σελίνου, τόπον καταγωγῆς καί ἄλλων προσφιλῶν ἡμῖν προσώπων...

Εὐχαριστοῦμεν ἐπιπλέον, κύριε Δήμαρχε, διὰ τὸ πρωτότυπον δῶρον σας [Ποιμαντορικὴ Ράβδος με χαρακτηριστικὰ τοῦ τόπου]. Εἶναι τμῆμα τοῦ γοητευτικοῦ φυσικοῦ πριβάλλοντος, βλαστός ἐλπίδος... Εἶναι ἀκόμη δῶρον ἐπικαιροῦ καί προσήκοντος συμβολισμοῦ. Εἶναι καλόν διὰ τὸ ποιμνιον τῆς Ἐκκλησίας, νά γνωρίζη καί νά ἀναγνωρίζη τὴν σημασίαν, τὴν ἰσχύν, τὴν πνευματικὴν εὐεργεσίαν τῆς καλῶς καί ἐπικαιρῶς χρησιμοποιουμένης Ποιμαντορικῆς Ράβδου. Εἶναι ὅμως λίαν σημαντικόν ἐπίσης, νά λαμβάνουν οἱ Ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας Ράβδον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ καί τῶν αἰρετῶν, ἥτοι τῶν ἐκλεκτῶν ἀρχόντων αὐτοῦ. Διότι τότε ἡ Ράβδος καθίσταται βακτηρία, στηριγμός εἰς τὸ ἔργον καί τὴν ἀποστολὴν ἡμῶν.

Ἔχομεν συνείδησιν τοῦ γεγονότος, ὅτι εὐρισκόμεθα πράγματι εἰς περιοχὴν πατρογονικῆς δόξης, βυζαντινῆς κληρονομίας, ἀλλὰ καί διαχρονικοῦ, μάλιστα δὲ καί σχετικῶς προσφάτου μαρτυρίου. Οὔτε αὐτονόητον εἶναι, οὔτε ἀδιάφορον, ἀλλ' ἀντιθέτως πηγὴ προβληματισμοῦ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς μίαν τόσον περιορισμένην καί κατὰ μέγαν ποσοστὸν βραχῶδη περιοχὴν ἦκμασαν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καί μεταγενεστέρως πολυάνθρωποι καί ἰχυραί, αὐτόνομοι πό-

λεις ὡς ἡ Ἐλυρος, ἡ Λισσός, ἡ Ποικίλασος, ἡ Σύντα, ἡ Ὑφρακίνα.

Τὸ παρελθόν ἐλέγχει καί ἐρωτᾷ τὸ παρόν: διατί καί πρὸς τί ἡ ἐρήμωσις; Ἐξηγεῖται μόνον ἐκ τῶν καταστροφῶν τῆς κατοχικῆς περιόδου; Γίνεται ἀποδεκτὴ ὡς ἀναπόδραστος ἀναγκαιότης;

Παλαιότερον, ἀλλὰ καί κατὰ τοὺς τελευταίους τοῦτους χρόνους ἡ περιοχὴ αὕτη, παρὰ τὰ πενιχρότατα μέσα, τὰς καταστροφὰς καί τὰς κακονχίας, ἀνέδειξεν σεβασμίους λειτουργοὺς τοῦ Θεοσιασθηρίου, πολυτέκνους καί καλλιτέκνους οἰκογενειάρχας, γενναίους μαχητὰς τῆς Ἀντιστάσεως, ἱκανοὺς ἐπιχειρηματίας, διακεκριμένους ἐργάτας τῶν Γραμμάτων καί τῶν Τεχνῶν, ἐν οἷς καί συνεργάτας ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ ποίας περιοχὰς καί συνθήκας θά προέλθουν οἱ αὐριανοὶ φορεῖς τῆς προόδου, ἐάν συνεχισθῇ ἡ ἐρήμωσις τῆς ἀνθρωποτρόφου ἐλληνικῆς υπαίθρου; Ἐπισημαίνομεν ταῦτα πατρικῶς καί προτρεπτικῶς, πρωτίστως πρὸς ὑμᾶς, τοὺς διαχειριζομένους τὰ κοινά. Ὅχι ἐπειδὴ τὰ ἀγνοεῖτε ἢ τὰ ὑποτιμᾶτε. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐκφράζουν κοινόν πόνον τοῦ Ἐπισκόπου σας καί ἡμῶν, καθὼς καί ὅσων προβληματίζονται σοβαρῶς καί ὑπευθύνως διὰ τὸ μέλλον τῆς Κρήτης καί τοῦ Γένους ἡμῶν...

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ομιλίαν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στον Καμπανό, 17. Ιουνίου. Το πλήρες κείμενο καὶ λοιπές προσφωνήσεις στὴν περιοχὴ τῆς Ι. Μητροπόλεός μας Κισάμου καὶ Σελίνου βλ. στὸ Περιοδοκὸν αὐτῆς ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ).

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2002

Α Π Ρ Ι Λ Ι Ο Σ

9. Α' καὶ Β' τάξη τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Κολυμπαρίου.
9. Ομάδα Κρητῶν ἀπὸ ἐνορία τοῦ Düsseldorf με συνοδὸ τὸν Πρωτοπρεσβύτερον π. *Ιωάννη Ψαράκη*, τέως συνεργάτη τῆς ΟΑΚ.
11. Βουλευτὲς -μέλη τῆς Επιτροπῆς Επιστημῶν, Α.Ε.Ι., Πολιτισμοῦ καὶ ΜΜΕ τοῦ Κοινοβουλίου τῆς Σαξονίας. Τὴν ομάδα συνόδευε ὁ ἐπίτ. Πρόξενος τῆς Γερμανίας στα Χανιά *Μιχ. Καϊντατζίδης*.
13. Καθηγητὲς καὶ μαθητὲς τοῦ Εκπαιδευτηρίου «ΤΟ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΝ», ἀπὸ τοῦ Ηράκλειο, με συνοδὸ τὸν Καθηγ. *Ιωάννη Κοπιδάκη*.
16. Καθηγητὲς καὶ μαθητὲς ἀπὸ τοῦ Ἐνιαίου Λύκειο Ἀνοιξῆς Ἀττικῆς.
17. Δημοτικὸ Σχολεῖο Γερανοῦ Κυδωνίας.
17. Βαρθάκειο Λύκειο.
18. Ομάδα ἀλλοδαπῶν.

1690 20. Ανακαίνιση τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς

Ἡμερίδα με μέλη τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου Κουμπέ Χανίων με συνοδὸ τὸν εφημέριο Πρωτοπρ. π. *Ιωάννη Τσιτσιρίδη*, παλαιὸ συνεργάτη τῆς ΟΑΚ.

20. Ἐνιαίον Λύκειο Χάρακα Ηρακλείου.
22. 2^ο Δημοτικὸ Σχολεῖο Κισάμου.

1691 22. Ἡ Ὀρθοδοξία χθες καὶ σήμερα

Ἡμερίδα με ομάδα ἀλλοδαπῶν.

23. Ομάδα ἀλλοδαπῶν.
24. 2^ο Λύκειο Κηφισιάς.
24. Ομάδα ἀλλοδαπῶν.
25. Ομάδα ἀπὸ τὴ Γερμανία.

1692 26. ΟΑΚ - ΚΡΗΤΗ 2020

Ἡμερίδα με Καθηγητὲς, μαθητὲς καὶ γονεῖς ἀπὸ τὴν ἸΩΝΙΔΕΙΟ Σχολὴ Πειραιά.

1688 13.-14. ΞΕΝΟΣ ΗΜΗΝ

- Διακονία ετεροθρήσκων

Αὐτὸ τὸ θέμα μελετήθηκε με μέλη τῆς Χριστιανικῆς Ἐνωσῆς Ἡρακλείου «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», που ἦλθαν καὶ πάλι στὴν ΟΑΚ, συνεχίζοντας τὴν παράδοση τῆς συνεργασίας μας.

Τις ἐπὶ μέρους πτυχῆς τοῦ θέματος ἀνέπτυξαν οἱ: *Π. Μαρεντάκης, Γ. Πενκιανάκης, Γ. Λουπάσης καὶ Ἀλέξ. Παπαδερός*, ὁ ὁποῖος μετέφερε τὸν χαιρετισμὸ καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου καὶ Σελίνου *Ειρηναίου*. Τὴν Ομάδα συνόδευε ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου *Μιχ. Περάκης*.

1689 15. Ἡ Ὀρθοδοξία χθες καὶ σήμερα

Ἡμερίδα με ομάδα ἀπὸ τὴ Γερμανία.

Μ Α Ϊ Ο Σ

2. Ομάδα αλλοδαπών.

1693 4. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα
 Ημερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

1694 6. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα
 Ημερίδα με ομάδα αλλοδαπών.

1695 8. Ορθοδοξία και Ενωμένη Ευρώπη

Ημερίδα με ομάδα από τη Φιλανδία, με συνοδό τον Πρωτοπρεσβύτερον π. *Rauno Pietarinen*, Πρόεδρον του Συνδέσμου Κληρικών της Ορθοδοξού Εκκλησίας της Φιλανδίας.

8. Διεθνής Ένωση Αστυνομικών.

8. Μέλη του Συλλόγου Χριστιανικής Αγωγής Καρδίτσας.

1696 9.-11. Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Την Πέμπτη της Διακαινησίμου άρχισαν στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης (ΟΑΚ) οι εργασίες ενός εξόχως σημαντικού συνεδρίου, στο οποίο μετείχαν τα μέλη της Διεθνούς Γραμματείας της ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.), οι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παιδείας χωρών, τα Κοινοβούλια των οποίων μετέχουν στη Δ.Σ.Ο., Καθηγητές Πανεπιστημίων και άλλα αρμόδια πρόσωπα. Όπως είναι γνωστό, στη Δ.Σ.Ο. αντιπροσωπεύονται είκοσι και πλέον χώρες με ορθόδοξη χριστιανική παράδοση.

Πρόεδρος της Δ.Σ.Ο. είναι ο Ρώσος Βουλευτής *Victor Zorkaltsev* και Γεν. Γραμματέας ο Βουλευτής και τέως Υπουργός *Στυλιανός - Άγγελος Παπαθεμελής*. Η Συνέλευση έλαμε, κατ' αρχήν, δεκτή και περιέλαβε στη Διακήρυξη την πρόταση του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ *Αλεξ. Παπαδερού* για τη σύσταση ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, που θα λειτουργήσει ενδεχομένως με συνεργασία της Δ.Σ.Ο. και της ΟΑΚ, στις εγκαταστάσεις αυτής. Η Διακήρυξη έχει ως ακολούθως:

Δ Ι Α Κ Η Ρ Υ Ξ Η

ΠΡΟΕΔΡΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

Εμείς οι υπογεγραμμένοι Πρόεδροι των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παιδείας των Κοινοβουλίων μας, τα οποία είναι μέλη της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.)¹, που συναντηθήκαμε σήμερα εδώ στην Κρήτη με πρωτοβουλία της Δ.Σ.Ο. και σε συνεργασία με την Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης (ΟΑΚ), Κοινωφελές Ίδρυμα, που έχει την κανονική του αναφορά στην Ιερά Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου και τελεί υπό την πνευματική προστασία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, μετά από πρόσκληση της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο., αφού λάβαμε υπόψη τα πορίσματα συνάξεως εμπειρογνομών των Υπουργείων Παιδείας των χωρών, των οποίων τα Κοινοβούλια είναι μέλη της Δ.Σ.Ο., και τις εισηγήσεις ειδικών αγορητών επί του θέματος "Ο γενικός προσανατολισμός της Παιδείας, οι προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης και ο ρόλος της θρησκευτικής αγωγής", στη συνάντηση που έγινε στην Κρήτη (ΟΑΚ, 5-8.11.1999), ενημερώσαμε αλλήλους για την ασκούμενη στις χώρες μας πολιτική σε σχέση με το καίριο τούτο ζήτημα, ανταλλάξαμε απόψεις επ' αυτού και

ΔΙΑΚΗΡΥΣΣΟΥΜΕ

* Ο γενικός προσανατολισμός της Παιδείας εκφράζει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χώρας και επιδιώκει να ανταποκριθεί στις ιδιόζουσες ανάγκες και προτεραιότητες της κοινωνίας, την οποίαν υπηρετεί.

* Η Παιδεία έχει ως στόχο να οπλίσει τον νέο άνθρωπο με εφόδια και δεξιότητες, που θα τον καθιστούν ικανόν, αφ' ενός μεν να συναυξάνεται με το οικείο κοινωνικό σύ-

νολο, τροφοδοτούμενος από τα ριζώματα των κοινών παραδόσεων, από την κοινή κληρονομιά της Ευρώπης και της Οικουμένης, αξιοποιώντας τις θετικές ευκαιρίες για ατομική και συλλογική προαγωγή, αφ' ετέρου δε να μετέχει ελεύθερα και δημιουργικά στη συνολική πρόοδο του ανθρώπινου γένους, να αποδέχεται και να εφαρμόζει τις καθολικής ισχύος αρχές και αξίες.

* Για τις Χώρες, των οποίων τα Κοινοβούλια είναι μέλη της Δ.Σ.Ο., η Ιστορία και η αυτοσυνειδησία της πλειονότητας του πληθυσμού των οποίων διέπονται από την μακραίωνα Ευρωπαϊκή παράδοση, την πλέον δυναμική και αποτελεσματική πνευματική απάντηση και εναλλακτική πρόταση στις προκλήσεις του σήμερα και του αύριο αποτελούν η Οικουμενικότητα της Ορθοδοξίας και η ιερότητα του ανθρώπινου προσώπου. Στην Οικουμενικότητα αυτή διασώζεται τόσο η ενότητα του ανθρώπινου γένους, όσο και η ιδιαιτερότητα κάθε λαού. Στα δε θεμελιώδη γνωρίσματα και δικαιώματα του ανθρώπινου προσώπου περιλαμβάνονται η ανεπανάληπτη μοναδικότητά του, το απαραίτητο της ελευθερίας του, η κριτική και αδέσμευτη επιλογή, ο σεβασμός της ετερότητας και κατά συνέπεια η αποδοχή του άλλου, όχι απλώς υπό την έννοια της ανοχής, αλλά της προς το έτερον αγαπητικής ροπής, καρπός της οποίας είναι η συναλληλία, η συναντίληψη και αλληλεγγύη. Η διά της Παιδείας κυρίως διάσωση, οικείωση και προβολή των αξιών αυτών αποτελεί συστατικό στοιχείο της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, στην οποία καλούνται να συμβάλουν αποτελεσματικά και οι Χώρες μας.

* Τούτο είναι ακόμη πιο επιτακτικό για τις Χώρες εκείνες, το εκπαιδευτικό σύστημα των οποίων απέκλεισε επί έτη τη θρησκευτική αγωγή και ενθάρρυνε αρχές αγνωστικισμού και αθεΐας. Η αξιοποίηση στον χώρο της Παιδείας των γνησίων χριστιανικών στοιχείων που διαφυλάσσονται στην πίστη και τη ζωή της Ορθοδοξίας, αποτελούν προ-

υπόθεση για το πολιτιστικό συνεχές και εν τέλει για ένα ασφαλές μέλλον των λαών μας και της Ευρώπης. Διότι αυτά συμβάλλουν στη διαμόρφωση πολιτών με ελεύθερο δημοκρατικό φρόνημα, σεβασμό προς κάθε συνάνθρωπο χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς και με συνειδητή συμμετοχή στην προαγωγή της πανανθρώπινης συναδέλφωσης, αλληλεγγύης και ειρήνης.

* Ένας τέτοιος προσανατολισμός της Παιδείας είναι διαμετρικά αντίθετος προς τις ολοένα και πιο έντονες πιέσεις της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης, η οποία χρησιμοποιεί οικονομικούς και άλλους μηχανισμούς καταναγκασμού ατόμων και λαών, ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της "αγοράς", προκειμένου να επιβάλει ορισμένη αντίληψη ζωής και συμβίωσης των ανθρώπων με βάση τους κανόνες της, δια μέσου μιας κατ' επίφαση μόνον δημοκρατικής και ελεύθερης "νέας τάξης πραγμάτων".

* Αυτονόητον είναι ότι το σύγχρονο δημοκρατικό Κράτος διευκολύνει ταυτόχρονα και τους ετερόδοξους ή ετερόθρησκους μαθητές, να απολαμβάνουν ακώλυτα τα ανθρωπίνια δικαιώματά τους και να αποκτούν αγωγή, σύμφωνη με τις οικείες θρησκευτικές παραδόσεις και συμβατή με τις ως άνω αρχές και αξίες.

* Αυτονόητο θεωρείται επίσης, ότι δικαίωμα, αλλά και καθήκον του δημοκρατικού Κράτους δικαίον είναι η προστασία του πολίτη και μάλιστα των νέων ανθρώπων από άτομα ή ομάδες, που χρησιμοποιούν απάτη ή βία μέσα προς άσκηση θρησκευτικού, ιδεολογικού ή κάθε άλλης μορφής προσηλυτισμού και επιβολή αντιλήψεων, που συγκρούονται προς τις παραπάνω αρχές και αξίες, διαβρώνουν τον κοινωνικό ιστό και προκαλούν οικογενειακές τριβές και κοινωνικές διαταραχές.

* Σε σχέση με τα παραπάνω, η Δήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για τις Εκκλησίες και τις μη ομολογιακές Οργανώσεις, που περιλαμβάνεται στην Τελική Πράξη της Συνθήκης του Amsterdam², καθιερώνει ένα καθεστώς, αποδεκτό από όλους.

* Η παρούσα Διάσκεψη θεωρεί ότι συντελεστικό προς την κατεύθυνση αυτή είναι το Ψήφισμα της Γεν. Συνέλευσης της Δ.Σ.Ο. στη Μόσχα (20-25.6.1999). Ειδικότερα οι Γενικές Αρχές υπ' αριθμ. 3α και 3β³, που αφορούν στη θρησκευτική αγωγή, είναι χρήσιμο να εφαρμοσθούν για τους μαθητές που ανήκουν σε όλες τις αναγνωρισμένες σε κάθε Κράτος θρησκευτικές κοινότητες.

* Προκειμένου να επιτευχθούν τα παραπάνω, θεωρούμε χρήσιμη την περαιτέρω προαγωγή της συνεργασίας των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών Παιδείας των Κοινοβουλίων μας στα πλαίσια και κατά το πρότυπο της παρούσας Διάσκεψης, σε συνάρτηση και με τις διεθνείς υποχρεώσεις και δεσμεύσεις των Χωρών μας. Η δε Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.) καλείται να αναλάβει πρωτοβουλίες μαζί με εκείνες από τις Χώρες μας, που θα επιθυμούσαν συνεργασία και ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σ' αυτόν τον τομέα.

* Με βάση τα παραπάνω προτείνεται η ίδρυση με την υπευθυνότητα της Δ.Σ.Ο.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

για την από κοινού συστηματική ενασχόληση με ζητήματα όπως:

1. Συσκέψεις - Σεμινάρια Εμπειρογνομώνων
 - α) από Χώρες-μέλη της Δ.Σ.Ο.,
 - β) σε πανευρωπαϊκό ή και ευρύτερο επίπεδο.
2. Σεμινάρια
 - * για δασκάλους - καθηγητές θρησκευτικής αγωγής
 - μόνο για Ορθόδοξους,
 - διαφόρων χριστιανικών Ομολογιών,
 - διαφόρων Θρησκειών, που εκπροσωπούνται στις Χώρες της Δ.Σ.Ο.,
 - * προοδευτικά για δασκάλους - καθηγητές και άλλων ειδικοτήτων.
3. Σεμινάρια με συγγραφείς βιβλίων Θρησκευτικής Αγωγής (για τον μαθητή και τον δάσκαλο).
4. Μετάφραση δοκιμασμένων βιβλίων Θρησκευτικής Αγωγής και αξιολογών συναφών μελετών.
5. Συσκέψεις και Σεμινάρια για ειδικούς επί θεμάτων αιρέσεων.
6. Τρόποι συνεργασίας Εκκλησίας - Κράτους για τα ως άνω ζητήματα.
7. Ερευνητικό έργο και ανταλλαγές για τους παραπάνω κύκλους δραστηριότητας.

Προς τούτο συνιστάται να αξιοποιηθεί η προθυμία της Ορθόδοξου Ακαδημίας Κρήτης να φιλοξενήσει το Κέντρο Παιδείας. Η Ακαδημία αναπτύσσει ήδη μορφωτικές δραστηριότητες κυρίως στον ευρωπαϊκό και μεσογειακό χώρο, σε συνδυασμό και με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Νεότητας (Παράρτημα της ΟΑΚ), που διοργανώνει από ετών διαχριστιανικές συνάξεις και είναι ανοιχτό για διαθρησκευτικό διάλογο σε θέματα αντιμετώπισης του εθνικισμού, του ρατσισμού, του αποκλεισμού κ.λπ. και προάγει την αμοιβαία κατανόηση και συνεργασία.

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 Στη Δ.Σ.Ο. (Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας) μετέχουν τα Κοινοβούλια των εξής είκοσι ευρωπαϊκών Χωρών με ορθόδοξη παράδοση ή ικανό αριθμό Ορθόδοξων Χριστιανών:
- 2 Η Δήλωση: Status of churches and non confessional organizations. Declaration to the Final Act:
The Union will respect and does not prejudice the status under national law of churches and religious associations or communities in the member States.
The Union will equally respect the status of philosophical and non-confessional organizations.
- 3 Ψήφισμα γενικών αρχών για την προστασία της θρησκευτικής ελευθέριας και των παραδοσιακών θρησκευμάτων της επίσημης Γενικής Συνέλευσης της Δ.Σ.Ο., που συνήλθε στη Μόσχα τον Ιούνιο του 1999. Παράγραφος 3, υποπαράγραφοι α και β.
3. In order to protect the freedom of maintaining the existing religious belief, the State should:
α) strengthen structural legal measures towards the traditional local religions, such as: religious education in schools, religious access to public institutions (like military chaplaincy, hospitals, prisons) and presence in the media, including public broadcasting.
β) administratively implement exiting legal structures (such as education and information of the public).

1697 9.-11. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έρευνας

Το Κολυμπάρι και η Ακαδημία επιλέχθηκαν εφέτος ως τόπος της ετήσιας συνάντησης των μελών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Έρευνας πάνω στις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του πλασμιδίου της ελονοσίας και του φορέα του, του Ανωφελούς κουνουπιού. Στο δίκτυο αυτό επιστήμονες από 8 ευρωπαϊκά εργαστήρια, μεταξύ των οποίων η ομάδα του Εταίρου της ΟΑΚ Φώτη Καφάτου και αυτή του Κίτσου Λούη από το IMBB στο Ηράκλειο, συζήτησαν τα αποτελέσματα ερευνών τους και τα σχέδιά τους για το επόμενο έτος. Η έρευνα των μελών του δι-

κτύου εστιάζεται στην κατανόηση των διαδικασιών που οδηγούν το παράσιτο να πολλαπλασιασθεί μέσα στο κουνούπι, αφού αυτό έχει τοιμήσει έναν ασθενή, οδηγώντας στη μόλυνση των επόμενων θυμάτων του Ανωφελούς. Τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας ίσως βοηθήσουν μελλοντικώς στον έλεγχο της ελονοσίας. Η νόσος αυτή να μεν εξαφανίστηκε εδώ και μερικές δεκαετίες από την Ευρώπη, εξακολουθεί όμως να προκαλεί 1,5-2,5 εκατομμύρια θανάτους κάθε χρόνο στην Αφρική και άλλες τροπικές χώρες.

10. Εορτή των Ιεραποστόλων Κυρίλλου και Μεθοδίου

Τα μέλη των παραπάνω συνεδρίων και πολλοί φίλοι της ΟΑΚ έλαβαν μέρος στις ιερές ακολουθίες του Εσπερινού, του Όρθρου και της Θ. Λειτουργίας και στις τελετές που έγιναν στην ΟΑΚ με την ευκαιρία της εορτής των Ιεραποστόλων και Φωτιστών των Σλαύων Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, στους οποίους είναι αφιερωμένο το παρεκκλήσι της ΟΑΚ.

Μετά τον Εσπερινό (κατά τόν οποίον εχοροστάτησε ο Πρόεδρος της ΟΑΚ Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίος* με συμμετοχή του Πρωτοσύγγελου της Ι. Μητροπόλεως Αρχιμ. *Αμφιλοχίου Ανδρονικάκη*, του Ηγουμένου της Ι. Μονής Γωνιάς Αρχιμ. *Χρυσάνθου Κελαϊδή* και άλλων κληρικών και μελών της χορωδίας Ιεροψαλτών Ν. Χαλνίων «ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο ΚΡΗΣ» με χοράρχη τον *Νικ. Πιακή*) πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα ειδική συνεδρία, κατά την οποίαν ο Καθηγ. της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης *Βασίλειος Γιούλτσης* ανέπτυξε το θέμα: «*Μετακοινωνική προσέγγιση των Βυζαντινών Ιεραποστολών-Κυρίλλος και Μεθόδιος*». Ακολούθησε το παραδοσιακό Πανηγύρι.

10. Ομάδα αλλοδαπών

1698 11. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

12. Ομάδα από την Κύπρο.

14. Γ' ΚΑΠΗ Δήμου Ηρακλείου.

14. Στα πλαίσια εκπαιδευτικού ταξιδιού τους στην Κρήτη Αξιωματικοί και Σπουδαστές της Σχολής Ευελπίδων επισκέπτονται την ΟΑΚ. Τους καλωσόρισε ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Σεβασμ. Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίος*.

17. 3^ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνου.

18. Μαθητές από το Τμήμα Ηλεκτρονικής Χαλνίων του ΤΕΙ Κρήτης με συνοδό τον *Ενάγγ. Μαρκάκη*.

1699 18.-24. Παγκόσμια Συνεργασία Γυναικών

Τη Δευτέρα, 20-5-2002, άρχισαν επίσημα στην ΟΑΚ οι εργασίες του ευρωπαϊκού συνεδρίου της Παγκόσμιας Οργάνωσης Γυναικών Υπαίθρου, με την οργανωτική ευθύνη του Κέντρου Γυναικών Υπαίθρου (ΚΕ.Γ.Υ.) της Ελλάδος. Το συνέδριο ήταν αφιερωμένο στη μνήμη της *Φωτεινής Ανουσάκη*.

Θέμα του συνεδρίου ήταν η «Παγκόσμια Συνεργασία Γυναικών». Οι 174 γυναίκες - σύνεδροι, μέλη διαφόρων Συλλόγων, προέρχονταν από 26 χώρες της Ευρώπης. Εκλεκτοί ομιλητές πλαισίωσαν το Συνέδριο, την έναρξη του οποίου κήρυξε ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίος*, υπό την αιγίδα του οποίου τελούσε το συνέδριο.

Την Κυριακή τα μέλη του συνεδρίου εκκλησιάστηκαν στον Πλάτανο Κισάμου, στο ναό που αναστηλώθηκε από τον Πρωτοσύγγελλον π. *Αμφιλόχιον Ανδρονικάκη* και τους ανθρώπους της περιοχής με ιδιαίτερη ευαισθησία (οι εικόνες του τέμπλου ετοιμάστηκαν στο Αγιογραφείο της ΟΑΚ). Ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση στον τάφο της *Φωτεινής Ανουσάκη*, γεύμα στην Ι. Μητρόπολη Κισάμου και Σελίνου, κατάθεση στεφάνου στο Μνημείο Πεσόντων, στο Καστέλλι (με την ευκαιρία των εορτών για τη Μάχη της Κρήτης), επίσκεψη στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (Παράρτημα της ΟΑΚ), δίπλα στο εκκλησάκι του οποίου οι γυναίκες εφύτευσαν ένα δέντρο ελιάς. Ακολούθησε τελετή στο Θέατρο του Κέντρου.

(Λεπτομέρειες για τις εργασίες του σημαντικού αυτού συνεδρίου, τις ομιλίες και λοιπές δραστηριότητες βλ. στην εφημερίδα ΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ)

Στο εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως του Χριστού (Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας) γυναίκες της Ευρώπης φυτεύουν μια ελιά και κάνουν μια ευχή για την ειρήνη του κόσμου.

Ερημώνεται η ύπαιθρος!

«Χθες είπαμε στο Καστέλλι, ότι αυτό το συνέδριό σας διεξάγεται μέσα στην ατμόσφαιρα της Κυριακής των Μυροφόρων. Είτε κάποιος συγγραφέας: «Είναι προς τιμήν της γυναίκα, ότι έφυγε τελευταία από τον Σταυρό του Χριστού και έτρεξε πρώτη στον Τάφο του». Καλώς τοποθετήσατε το Συνέδριό σας αυτή την περίοδο. Να τιμηθεί η γυναίκα. Αυτό αρχίσαμε να κάνουμε προ 40 και πλέον ετών στη φτωχή μας Μητρόπολη. Να στηριχθεί η γυναίκα, μάλιστα εκείνη της ύπαιθρου. Να αξιοποιήσει τα χαρίσματα που της έδωσε ο Θεός. Όμως η ύπαιθρος ερημώνεται. Δεν ανανεώνεται ο αγροτικός πληθυσμός. Δεν υπάρχουν παιδιά. Μου έλεγε ένας δάσκαλος προ καιρού: «Όταν ήμουν δάσκαλος το 1950 στα Τοπόλια είχα 146 μαθητές. Απ' αυτούς είναι ζήτημα αν 5-6 παιδιά φορούσαν στιβάνια ή παπούτσια. Ήταν ξυπόλυτα». Του λέω: «Αγαπητέ Δάσκαλε, τότε είχαμε παιδιά, δεν είχαμε παπούτσια. Τώρα έχουμε παπούτσια, δεν έχουμε παιδιά!»

Ασφαλώς θα εκδόσετε κάποιο Ψήφισμα. Να πείτε στις Κυβερνήσεις όλου του κόσμου, να κοιτάξουν καλύτερα την αγροτιά.

Στην Κρήτη υπάρχουν πολλά ωραία τραγούδια. Τα τραγουδούσαν οι παππούδες μας και τα ακούγαμε πάνω στα βουνά. Κυρίαρχη μορφή σ' αυτά τα τραγούδια είναι ο αντρωμένος. Ο δυνατός άνθρωπος. Η αγρότισσα γεννά τους αντρωμένους. Εκείνη τους μεγαλώνει, εκείνη τους παντρεύεται, εκείνη κάνει τα παιδιά και συνεχίζει.

Διερχόμεθα την περίοδο του Πάσχα, της αναστάσεως του Χριστού. Κάμετε, παρακαλώ, αυτό το συνέδριό σας αναστάσιμο συνέδριο. Συνέδριο που ανα-

σταίνει την ύπαιθρο. Όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά ευρύτερα του κόσμου. Να υπάρξει κάποιο ισοζύγιο ανάμεσα στον τεχνικό και τον φυσικό πολιτισμό, τον αγροτικό πολιτισμό. Όλοι οι πολιτισμοί άρχισαν από αγροτικούς πολιτισμούς και χάθηκαν όταν χάθηκε το αγροτικό στοιχείο. Αυτό είναι γνωστό δίδαγμα της Ιστορίας. Εύχομαι ο Θεός να ευλογεί τα σπίτια σας, τις χώρες σας, τις πατρίδες σας, την ωραία σας αυτή ανθρωπιστική προσπάθεια».

(Σύνοψη αποσπασμάτων από τον χαιρετισμό του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίου* προς το συνέδριο των γυναικών)

21. Εκπαιδευτικοί και σπουδαστές από το Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του ΤΕΙ Πάτρας παρακολούθησαν μέρος των εργασιών του παραπάνω συνεδρίου των γυναικών.

24. 14^ο Δημοτικό Σχολείο Ρεθύμνου.

1700 25. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

27. Ομάδα από τη Γερμανία.

28. Αξιωματικοί και σπουδαστές της Σχολής Εφεδρων Αξιωματικών Πεζικού (ΣΕΑΠ) Ηρακλείου.

29. Μέλη της ερασιτεχνικής ελληνικής χορωδίας του Τροντχάιμ της Νορβηγίας, που φιλοξενούνται από τον Δήμο Χανίων και τη ΔΗΠΕΧ, επισκέφθηκαν το ΕΚΝ και στη συνέχεια ήλθαν στην ΟΑΚ, όπου ενημερώθηκαν για το έργο της από τον Γεν. Διευθυντή και τον *Ευάγγ. Καστρινάκη*, Προϊστάμενο των Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών του Ιδρύματος.

Ι Ο Υ Ν Ι Ο Σ

4. Μέλη ΚΑΠΗ από τον Ρέντη, το Πέραμα και τη Νίκαια, που φιλοξενούνται στον Ξενώνα της Δημοτικής Επιχείρησης Κολυμπαριού, συνοδευόμενα από τον Διευθυντή της Επιχείρησης *Ιωάννη Χριστοδουλάκη*.

5. Ομάδα από την Εστία Ν. Σμύρνης.

11. 7^ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου.

1701 15.-19. Ζώσα Ορθοδοξία

Όπως πολλές φορές στο παρελθόν ήλθαν και πάλι στην ΟΑΚ φοιτητές του Western Theological Seminary συνοδευόμενοι από τον Καθηγητή τους *Donald Bruggink*, διακεκριμένο Θεολόγο - μελετητή της Ορθοδοξίας. Τα μαθήματα εδίδαξαν ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ, η *Εμμανουέλα Λαρεντζάκη*, ο Κα-

θηγ. *Δημήτριος Κιτσίκης* (από τον Καναδά) και ο τέως επιστημονικός συνεργάτης της ΟΑΚ Δρ. *Αγγελος Βαλλιανάτος*.

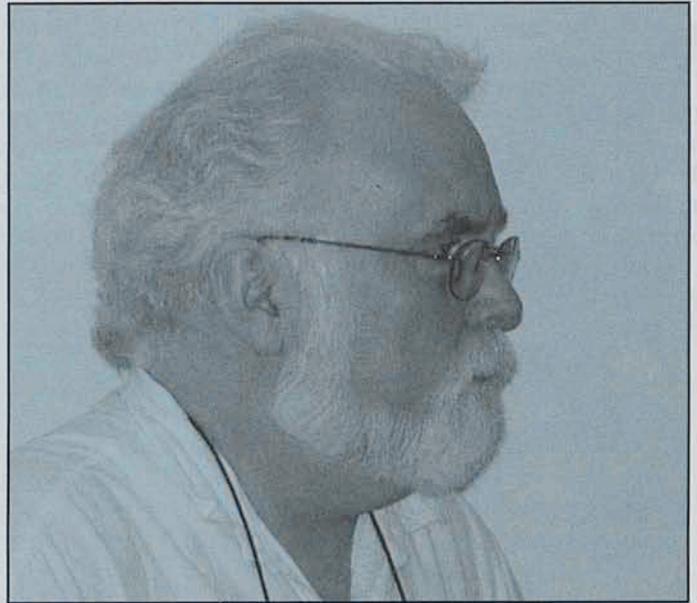
19. Ομάδα από μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Καρπάθου και γονείς αυτών, με συνοδό τον δάσκαλο Αρχιμ. *Καλλίνικο Μαυρολέοντα*. Συγχαίρομε και από τη θέση αυτή τον ζηλωτή διδάσκαλο και τους μαθητές του για την εν γένει προκοπή αυτού του σχολείου και την εντυπωσιακή δημιουργικότητά τους. Έκφραση αυτής είναι και η θαυμάσια παράσταση του Αγίου Ιωάννου, του Ασκητή της Καρπάθου, που μας έφεραν. Είναι έργο του Καλλιτεχνικού Εργαστηρίου του Μαθητικού Συνεταιρισμού του Σχολείου τους, κατασκευασμένη με μεγάλη τέχνη από λιβάνι, κερί και μαστίχα!

1702 24.- 28. Μοριακή και Αναπτυξιακή Βιολογία της Δροσόφιλας

Για το συνέδριο αυτό ο Καθηγητής Χρ. Δελιδάκης έγραψε τα ακόλουθα:

«Το συνέδριο αυτό φιλοξενείται κάθε 2 χρόνια στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης και έχει αναδειχθεί το πιο σημαντικό διεθνές συνέδριο στην επιστημονική κοινότητα που ασχολείται με τον πειραματικό οργανισμό *Drosophila melanogaster*. Το έντομο αυτό, που λέγεται και μύγα του ξιδιού, προσφέρεται ως ιδανικό μοντέλο για την εξιχνίαση πολλών βιολογικών διαδικασιών. Τα τελευταία χρόνια έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην κατανόηση της βιολογίας του ανθρώπου. Μελέτες στην Δροσόφιλα έχουν αρχίσει να καρποφορούν προσφέροντας νέους τρόπους αντιμετώπισης ασθενειών και ορθολογικού σχεδιασμού φαρμάκων.

Η ΟΑΚ φιλοξενεί από το 1978 αυτό το συνέδριο, προσφέροντας ένα ιδανικό φυσικό και πνευματικό περιβάλλον για τη διεξαγωγή του. Μ' αυτό τον τρόπο έχει έμμεσα, αλλά ουσιαστικά, συνεισφέρει στην αλματώδη ανάπτυξη του κλάδου αυτού της Βιολογίας. Πολλά από τα μέλη του συνεδρίου, που μετέχουν σ' αυτό από την αρχή, αλλά και μεταγενέστερα, έχουν δεθεί με τον τόπο μας και επιθυμούν να τον επισκέπτονται τακτικά.»

Πάνω: Ο Καθηγ. Thomas Kaufman, Πρόεδρος του συνεδρίου

Αριστερά: Φόβος ή ελπίδα για τον άνθρωπο; Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ και ο Καθηγ. Edwards Lewis (δεξιά), «Πατέρας της Γενετικής» (Βραβείο Νόμπελ Ιατρικής) συζητούν σύγχρονα θέματα Βιοηθικής.

25. Ομάδα από τον Πειραιά, που φιλοξενούνται στον Ξενώνα της Δημοτικής Επιχείρησης Κολυμπαρίου

26. Μέλη ΚΑΠΗ από τον Δήμο Κρουσώνα.
30. Σύλλογος Φαρμακοποιών Ελλάδας

1703 29./6. -6./7. 15^ο Διεθνές Συνέδριο Εκδυσόνης

Για το συνέδριο αυτό ο Καθηγ. Κώστας Ιατρού έγραψε τα ακόλουθα:

«Το Διεθνές αυτό Συνέδριο Εκδυσόνης (XV. International Ecdysone Workshop), που φιλοξενήθηκε στην ΟΑΚ, λαμβάνει χώρα στην Ελλάδα για πρώτη φορά. Οργανώθηκε

από τον Καθηγητή Κώστα Ιατρού, Διευθυντή του Ινστιτούτου Βιολογίας του ΕΚΕΦΕ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ». Κορυφαίοι επιστήμονες από ολόκληρο τον κόσμο συγκεντρώθηκαν για να συζητήσουν τα τελευταία αποτελέσματα της έρευνας. Συνέχεια στη σελ. 624

A.K.M. Prokimi

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΣΤΗ ΓΑΥΔΟ

Κατά την ημερίδα της Περιφέρειας Κρήτης για τη Γαύδο (11. 02. 2000) ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ Αλέξ. Παπαδερός είχε προτείνει να δημιουργηθεί στο νησί ένα μνημειακό στοιχείο, που να υπενθυμίζει τη διέλευση του Απ. Παύλου. Όταν ανακοινώθηκε ότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης επρόκειτο να έλθει στην Κρητη τον Σεπτέμβριο του 2001, οι υπεύθυνοι για την προπαρασκευή του ταξιδιού του υιοθέτησαν τη σκέψη του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ, να προταθεί στον Παναγιώτατον η τοποθέτηση αναθηματικής στήλης στη Γαύδο. Αυτό και έγινε. Και ανατέθηκε στον Αλέξ. Παπαδερό η σχετική επιμέλεια. Εκείνος συνέταξε το παρακάτω κείμενο, επέλεξε τα διακοσμητικά στοιχεία και με βάση τη σχετική διήγηση των Πράξεων των Αποστόλων (27,13 εξ.) έδωσε οδηγίες στο Αγιογραφείο της ΟΑΚ, το οποίον εσχέδιασε την παράσταση του πλοίου σε τρικυμία και τον Απόστολο δέσμιο και προσευχόμενο. Ο Ναύσταθμος Κρήτης ανέλαβε πρόθυμα την ετοιμασία της ορυχάλκηνης στήλης στο Χυτήριο του, δωρεάν! Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου *Ειρηνάιος* εκάλυψε τη δαπάνη των γραμμάτων, που χρειάστηκαν στο Χυτήριο. Με φροντίδα της ΟΑΚ η στήλη μεταφέρθηκε στη Γαύδο και τοποθετήθηκε προσωρινά. Στο μεταξύ μεσολάβησαν τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου στη Ν. Υόρκη. Το ταξίδι του Πατριάρχου αναβλήθηκε. Μετά την οριστικοποίηση της επίσκεψης στο νησί έγιναν οι αναγκαίες συννεοήσεις με την οικεία Μητρόπολη και τον εφημέριο Γαύδου *Εμμ. Μπικογιαννάκη*, ο οποίος εφρόντισε για τη μεταφορά και τοποθέτηση της βαριάς στήλης στον ναό του Αγ. Παύλου, όπου την αποκάλυψε ο Παναγιώτατος (19. Ιουνίου). Πορηγουμένως είχε γίνει στηλή διόρθωση της ημερομηνίας της επισκέψεως.

Στη στήλη υπάρχει με
ανάγλυφα γράμματα
το ακόλουθο κείμενο:

ΕΥΛΟΓΙΑ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

ΥΠΟΠΝΕΥΣΑΝΤΟΣ ΔΕ ΝΟΤΟΥ...
ΑΡΑΝΤΕΣ ΑΣΣΟΝ ΠΑΡΕΛΕΓΟΝΤΟ
ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ...
ΝΗΣΙΟΝ ΔΕ ΤΙ ΥΠΟΔΡΑΜΟΝΤΕΣ
ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΝ

ΚΛΑΥΔΗΝ
ΜΟΛΙΣ ΙΣΧΥΣΑΜΕΝ ΠΕΡΙΚΡΑΤΕΙΣ
ΓΕΝΕΣΘΑΙ
ΤΗΣ ΣΚΑΦΗΣ
ΗΝ ΑΡΑΝΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΑΙΣ
ΕΧΡΩΝΤΟ ΥΠΟΖΩΝΥΝΤΕΣ
ΤΟ ΠΛΟΙΟΝ
(ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ 27, 13 - 17)

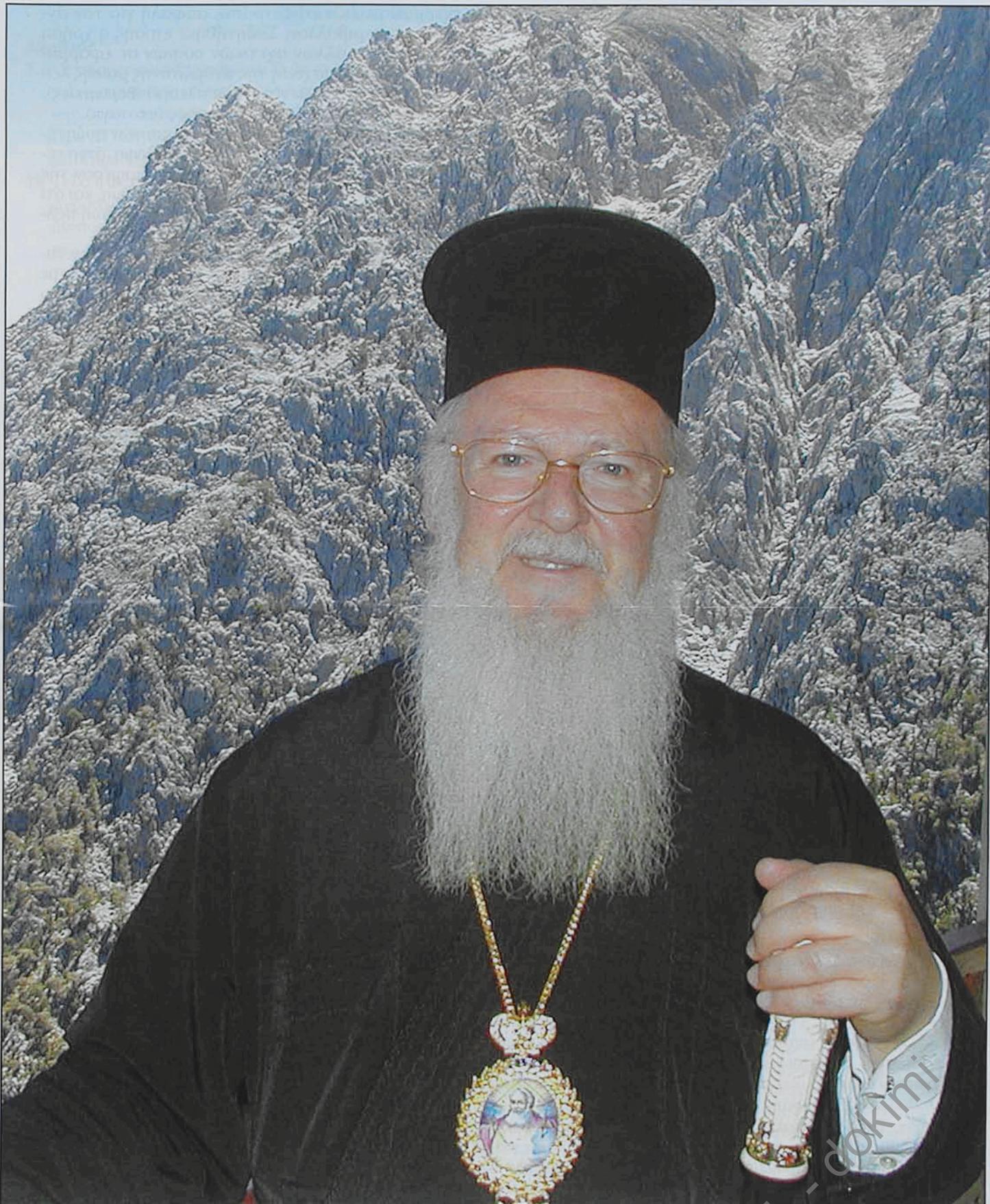
ΤΗΝΔΕ ΤΗΝ ΣΤΗΛΗΝ
ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΩΣ ΕΚΟΜΙΣΑΜΕΝ
ΕΝΤΑΥΘΑ
ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ ΙΟΥΝΙΟΝ ΤΟΥ
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2002
ΕΙΣ ΥΠΟΜΝΗΣΙΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΠΛΟΥ
ΤΗΣ ΚΛΑΥΔΗΣ (ΓΑΥΔΟΥ)
ΥΠΟ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΕΥΛΟΓΙΑΝ ΤΩΝ ΕΝ ΑΥΤΗ
ΟΙΚΟΥΝΤΩΝ ΤΕ ΚΑΙ
ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ

+ Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

THIS STELE HAS BEEN
OFFERED TO GAVDOS
BY HIS ALL HOLINESS
THE ECUMENICAL PATRIARCH
OF CONSTANTINOPLE
BARTHOLOMAIOS
AS A COMMEMORATION OF
APOSTEL PAUL'S PASS UNDER
THE LEE OF GAVDOS
AND AS A BLESSING TO ITS
INHABITANTS AND VISITORS
JUNE 2002

(Στο ενδιάμεσο του κειμένου
υπάρχει παράσταση του πλοίου)

«Σέ ψηλό βουνό, σέ ριζιμό χαράκι. κάθεται ἔν' ἀητός...»
Ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος στὰ Λευκά Ὄρη (Ὀμαλός)

Φωτ.: Ἀλέξ. Κ. Παπαδόπουλος

Συνέχεια από τη σελ. 621

νάς τους, που στρέφεται γύρω από το μόριο-κλειδί που ονομάζεται **εκδυσόνη**. Η ουσία αυτή, που συναντάται ως ορμόνη στα έντομα και σε άλλα αρθρόποδα, όπως τα καβούρια και οι αστακοί, αλλά και σε αρκετά φυτά, παίζει σημαντικό ρόλο στη ρύθμιση της ανάπτυξης των οργανισμών. Κατά τη διάρκεια των εργασιών του συνεδρίου συζητήθηκαν θέματα βιοχημείας και μεταβολισμού της εκδυσόνης, οι μηχανισμοί της δράσης της στα γονίδια και σε άλλες φυσιολογικές λειτουργίες των οργανισμών και η ύπαρξη άλλων ουσιών με παρόμοια ή ανταγωνιστική δράση. Ακόμη, εξετάστηκαν οι πιθανές πρακτικές εφαρμογές των γνώσεων για την εκδυσόνη σε τομείς όπως η γεωργία και η ανθρώπινη υγεία.

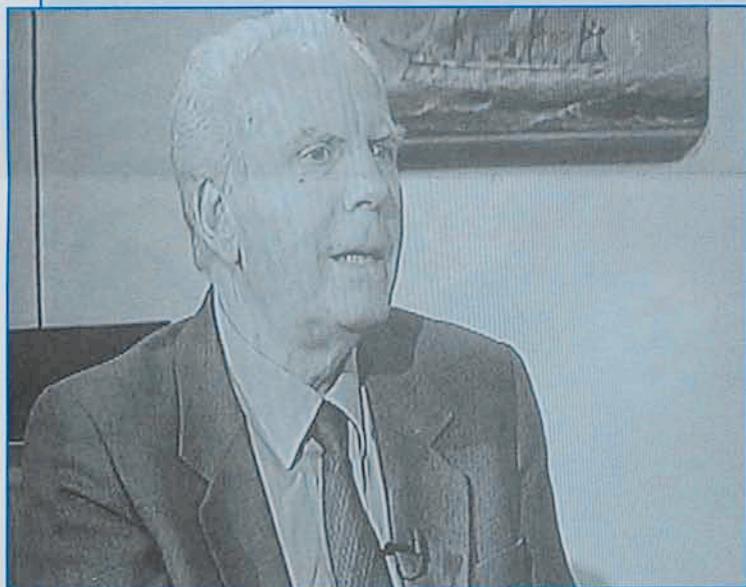
Σε ό,τι αφορά στις πιθανές γεωργικές εφαρμογές, οι γνώσεις που συγκεντρώνονται γύρω από το μόριο αυτό θα μπορούσαν να οδηγήσουν στη δημιουργία νέων «οικολογικών» ή «πράσινων» εντομοκτόνων, που θα βοηθήσουν στην αντιμετώπιση επιβλαβών για τις καλλιέρ-

γειες εντόμων με εκλεκτικό τρόπο, ασφαλή για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Συζητήθηκε επίσης η χρήση της εκδυσόνης και άλλων σχετικών ουσιών σε εφαρμογές υγείας (όπως η ενίσχυση της ανθρώπινης μυϊκής λειτουργίας), τόσο από τη θετική τους πλευρά (θεραπείες), όσο και από πιθανές αρνητικές πλευρές (ντόπιγκ).

Το υψηλό επίπεδο των ανακοινώσεων και των συζητήσεων που ακολούθησαν επιτρέπει την πρόβλεψη, ότι η εκδυσόνη θα συνεχίσει να συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της επιστημονικής κοινότητας για πολλά χρόνια ακόμη, και ότι οι εφαρμογές της θα επηρεάσουν την καθημερινή ζωή πολλών ανθρώπων στο μέλλον.

Οι σύνεδροι, ανταποκρινόμενοι σε πρόταση του Γεν. Διευθυντή της ΟΑΚ Αλεξ. Παπαδερού, προσυπέγραψαν με ενθουσιασμό στο βιβλίο για την **Ολυμπιακή Έκχειρία**, που έχει ανοίξει η Ακαδημία. Αναχώρησαν δε από το Κολυμπάρι με τις καλύτερες εντυπώσεις για τον τόπο και τους ανθρώπους της Κρήτης, και ειδικότερα για τους ανθρώπους της Ορθόδοξου Ακαδημίας.»

Βιολογία: Μια επιστήμη του Θεού!

Ο Καθηγητής Κωνσταντίνος Σέκερης

αγάπη. Και όλοι οι Βιολόγοι θέλουν να έλθουν εδώ να κάνουν τα συνέδριά τους. Μάλιστα σήμερα που συζητήθηκε ο νέος τόπος για το συνέδριο αυτό, πολλοί θέλουν να ξαναέλθει, παρ' όλον ότι από τους κανονισμούς πρέπει να γίνεται σε διαφορετικά μέρη του κόσμου. Τόσο μεγάλη ήταν η αγάπη που αισθάνθηκαν εδώ οι σύνεδροι για τη φιλοξενία, και αυτό, φαίνεται, δεν είναι απλώς το καλό δωμάτιο, ή το καλό φαγητό. Είναι το πώς το σύνολο της Ακαδημίας συμπεριφέρεται έναντι των επιστημόνων. Υπάρχει αυτή η άμεση αγάπη και αλληλεπίδραση, που αμέσως φαίνεται. Εμείς οι Βιολόγοι δεν ερχόμαστε καθόλου σε αντίθεση με την Εκκλησία. Συμπληρώνουμε τη θεολογική πλευρά, όπως και οι Θεολόγοι αντιλαμβάνονται ότι οι Βιολόγοι είναι σύμμαχοι σ' αυτή την προσπάθεια.

Ερωτ.: Θεωρείτε, λοιπόν, ότι η Ορθόδοξος Ακαδημία εκφράζει το πνεύμα της αγάπης που πρέπει να διέπει π.χ. την Ορθόδοξη Εκκλησία;

Απάντ.: Είμαστε εκατό τοις εκατό αυτής της γνώμης. Γι' αυτό και όταν ακούμε ότι το συνέδριο θα γίνει στην Ορθόδοξο Ακαδημία, ακόμη και να μην έχει κανείς καιρό, βρίσκει για να έλθει εδώ. Υπάρχει αυτή η θετική άποψη, που οι Θεολόγοι εδώ, γενικά όλο το κλίμα είναι τέτοιο που δεν φοβάται η Ακαδημία να έλθει σε επαφή με τους Βιολόγους. Γιατί πολλές φορές υπάρχει αυτός ο φόβος της επαφής. Εδώ υπάρχει το αντίθετο. Η λαχτάρα της επαφής μεταξύ των δύο πλευρών.

(Απόσπασμα από συνέντευξη του Καθηγ. Κ. Σέκερη στον Π. Μαρεντάκη, που μεταδόθηκε από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό ΜΑΡΤΥΡΙΑ στις 14. Ιουλίου)

Ερωτ.: Κύριε Καθηγητά, η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης φιλοξενεί και πάλι ένα Διεθνές Συνέδριο Βιολογίας, όπως κάνει τώρα και πολλά χρόνια. Έχει επομένως μια θετική στάση απέναντι στη Βιολογία. Πώς κρίνετε εσείς αυτή τη στάση, αν λάβετε υπόψη ότι πρόκειται για ένα εκκλησιαστικό Ίδρυμα και ότι εκφράζονται επιφυλάξεις για ορισμένες εξελίξεις στη Βιολογία;

Απάντ.: Θα έλεγα ότι το καταπληκτικό της Ακαδημίας είναι τέτοιες φιλοξενίες. Γιατί η Βιολογία είναι κατ' εξοχήν μια επιστήμη του Θεού! Έτσι πρέπει να τη δούμε. Ο άνθρωπος δεν προσπαθεί να υποκαταστήσει τον Θεόν με τις γνώσεις του. Απλούστατα προσπαθεί να μάθει ορισμένους μηχανισμούς. Το τελικό δημιούργημα το ξέρουμε: Είναι ο άνθρωπος. Εμείς προσπαθούμε να μάθουμε ορισμένους μηχανισμούς που χρησιμοποιήθηκαν από μια ανώτερη δύναμη για να φτάσουμε σ' αυτό το αποτέλεσμα. Δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ Θεολογίας και Βιολογίας. Και αυτό το έχει κατανοήσει και ενστερνιστεί κατ' εξοχήν η Ορθόδοξος Ακαδημία, ο Σεβασμιώτατος Ειρηναίος, ο Αλέξανδρος Παπαδερός. Και γι' αυτό υπάρχει αυτή η

Ο Γεν. Διευθυντής έλαβε μέρος μεταξύ άλλων:

Απρίλιος

5. 6^ο Επιμορφωτικό Σεμινάριο με θέμα την Τοπική Ιστορία, που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της διαδικασίας γενίκευσης του προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» σε σχολεία του Δήμου Χανίων. Μίλησε με θέμα «Ο μύθος του Ανταίου και η Τοπική Ιστορία».
18. Τελετή αναγόρευσης του Μακαριωτάτου Αρχιεπ. Τυράνων, Δυοραχίου και πάσης Αλβανίας *Αναστασίου* σε επίτιμο Διδάκτορα του Τμήματος Φιλολογίας του Παν/μίου Κρήτης, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τη συμπλήρωση 25 χρόνων από την έναρξη λειτουργίας του Παν/μίου.

Μάιος

12. Δοξολογία εις μνήμην των Ελλήνων του Πόντου.
18. Εγκαίνια του Μεγάλου Αρσεναλιού στα Χανιά, το οποίο θα στεγάσει τις δραστηριότητες του Κέντρου Αρχιτεκτονικής της Μεσογείου (ΚΑΜ).

Ιούνιος

3. - 7. Συνεδρία της Κεντρικής Επιτροπής του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ) στην πόλη Morges της Ελβετίας.
7. - 8. Στη Βόννη. Συμμετοχή και εισήγηση σε ειδική διεκκλησιαστική σύναξη, όπου εξετάστηκε το θέμα ορισμού κοινής ημέρας (ή περιόδου) για προσευχή υπέρ της προστασίας της θείας Δημιουργίας κατά το παράδειγμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο έχει ορίσει προς τούτο την 1. Σεπτεμβρίου ήδη από το 1989. Κατά την έναρξη της συνεδρίας απηύθυνε χαιρετισμό ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Γερμανίας *Αυγουστίνος*. Για την οργάνωση της δραστηριότητας αυτής μερίμνησε ιδιαίτερος ο Θεολόγος *Αθανάσιος Μπασδέκης*.

* Επίσης ο *Αλέξ. Παπαδερός* έλαβε μέρος σε όλες τις εκδηλώσεις που έγιναν στην Κρήτη και τη Γαύδο με αφορμή την επίσκεψη του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου στην Κρήτη (15-21 Ιουνίου).

Οι Εκκλησίες της Ευρώπης υπέρ της Ολυμπιακής Εκεχειρίας

Πραγματοποιήθηκε στην Ελβετία η ετήσια Συνεδρία της 40μελούς Κεντρικής Επιτροπής του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών (ΚΕΚ). Μέλη του ΚΕΚ είναι 126 Εκκλησίες από όλες τις χώρες της Ευρώπης, που εκπροσωπούν τις χριστιανικές παραδόσεις της Ορθοδοξίας, των Αγγλικανών, Προτεσταντών και Παλαιοκαθολικών.

Ύστερα από πρόταση του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ *Αλεξ. Κ. Παπαδερού*, στην Ημερησία Διάταξη είχε εγγραφεί και το θέμα της **Ολυμπιακής Εκεχειρίας**.

Στη σχετική εισήγησή του ο *Αλέξ. Παπαδερός* ζήτησε να στηρίξουν οι Εκκλησίες της Ευρώπης την ιδέα της Εκεχειρίας και να συμβάλουν με κάθε δυνατό τρόπο στην επι-

κράτηση πνεύματος ειρήνης και καταλλαγής σε όλο τον κόσμο κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Η πρόταση έγινε ομόφωνα δεκτή και πρόκειται να καταβληθούν έγκαιρα και συστηματικά οι αναγκαίες προσπάθειες. Το αυτό ισχύει και για τον **Θελονοτισμό**, τη στήριξη του οποίου πρότεινε επίσης ο *Αλέξ. Παπαδερός*. Η Κεντρική Επιτροπή ανέθεσε στο Προεδρείο την περαιτέρω παρακολούθηση του θέματος. Πρόεδρος του ΚΕΚ είναι ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Γαλλίας *Ιερεμίας*. Στην Κεντρική Επιτροπή μετέχει επίσης ο Καθηγ. *Γρηγόριος Λαρεντζάκης*. Αμφότεροι υποστήριξαν εκθύμως την πρόταση.

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΙΟΥ ΚΑΙ Η ΤΟΠΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Αλέξανδρος Κ. Παπαδερός

Κάθε επικοινωνία μου με τη μαχόμενη εκπαιδευτική κοινότητα είναι για μένα μια ανατροφοδότηση, παρόμοια με εκείνη, για την οποία ομιλεί ο μύθος του Ανταίου, που είναι και το θέμα της εισήγησής μου. Ευχαριστώ, λοιπόν, θερμά για την ευκαιρία της αποψινής μας επικοινωνίας.

Ευχαριστίες οφείλω επίσης και ευγνωμόνως εκφράζω ιδίως προς τον Σχολικό Σύμβουλο *Ι. Νταγκουνάκη*, τον Διευθυντή του 8ου Δημοτικού Σχολείου *Δ. Παπαδογιωργάκη* και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου του, που προσήλθαν πρόθυμα στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης και παρουσίασαν με πειστικό τρόπο στα μέλη του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου για τις Παγκόσμιες Θρησκευτικές στην Εκπαίδευση (EAWRE) το πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ» και το σχετικό υλικό, που είχε την καλωσύνη να μας προσφέρει ο φίλος Νίκος Παϊζής. Το υλικό έχει εκτεθεί στο Ίδρυμά μας, όπου το γνωρίζουν πολλοί άνθρωποι, ντόπιοι και ξένοι.

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου (Παιδαγωγοί, Θεολόγοι και Ιστορικοί από την Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Μεγ. Βρετανία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Σουηδία και Φιλανδία), που συναντήθηκαν και με πολλούς από σας το Σάββατο, 2. Μαρτίου, στο 8^ο Σχολείο, επέστρεψαν στις πα-

τρίδες τους με την εντύπωση, ότι με το πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ» τα Δημοτικά Σχολεία της Ελλάδας κάνουν ένα νέο ξεκίνημα. Αυτό φαίνεται από μια πρώτη έκθεση που συνέταξαν, αντίγραφο της οποίας είναι στη διάθεσή σας, αγαπητέ κ. Πρόεδρε.

Συνοψίζω μερικά σημεία της έκθεσης.

Γράφουν: Το πρόγραμμα είναι μια πρόταση για αυτοδιοργανούμενη μάθηση. Ο *Νίκος Παϊζής*, Συντονιστής του Προγράμματος, εξήγησε, πως κύριος σκοπός του είναι «η μάθηση να προκαλεί ευχαρίστηση». Τα μέλη της Ομάδας συνάντησαν ενθουσιώδεις δασκάλους. Αδιάφορο σε ποιό μάθημα, στην Ιστορία, στα Μαθηματικά, στη διδασκαλία της γλώσσας, τα παιδιά ανακαλύπτουν την επίδραση των χρωμάτων, π.χ. καθώς ζωγραφίζουν, τη δύναμη των ήχων στην ανθρώπινη φωνή, την ακτινοβολία των κινήσεων στο χορό, την κοινότητα που συγκροτούν τα άτομα μέσω του ομαδικού τραγουδιού. Γράφουν και άλλα, πολλά και ενδιαφέροντα. Ένα εκτενέστερο κείμενό τους θα δημοσιευθεί στο περιοδικό PANORAMA, που έχει διεθνή κυκλοφορία.

Ευχαριστώ, λοιπόν, και πάλι για το αισιόδοξο μήνυμα,

που με τη δική σας βοήθεια δόθηκε από τη χώρα μας στην εκπαιδευτική κοινότητα της υπόλοιπης Ευρώπης.

Με νωπή ακόμη την εμπειρία αυτή θα τολμούσα να ευχθώ, η εξιδιασμένη συμβολή της Ελλάδας στο σύγχρονο ευρωπαϊκό γίνεσθαι να είναι ένα μήνυμα αισιοδοξίας, μια αχτίνα ολύμπιου και αναστάσιμου φωτός στις γκριζες ζώνες της σύγχρονης διεθνούς ανασφάλειας και αδημονίας, που κάνουν ολοένα και πιο δυσδιάκριτο το νόημα της ανθρωπίνης ύπαρξης. Η συμβολή της Ελλάδας να είναι επιπλέον ένα σταθερό σημάδι προσανατολισμού, που θα ενεργοποιεί τη ζωηφόρο δυναμική της πατροπαράδοτης σοφίας, όπως αυτή έχει αποταμιευθεί, μεταξύ άλλων, στον ελληνικό **μύθο**.

Έναν από αυτούς, τον μύθο του **Ανταίου**, διάλεξα για τη σημερινή εισήγηση, με την πεποίθηση, ότι διευκολύνει την προσέγγισή μας στη βασική αποστολή της **Τοπικής Ιστορίας**. Αυτή η πεποίθησή μου έχει γενικότερο χαρακτήρα και ανάγεται σε παλαιότερα χρόνια.

Επιτρέψατε να σας πω, ότι μια από τις πρώτες προτάσεις που είχα εισηγηθεί στην Ολομέλεια του νεοσύστατου τότε Παιδαγωγικού Ινστιτούτου υπό την προεδρία του *Γιάννη Κακριδή* - αρχές του 1965 - αφορούσε στην υποχρέωση της παιδείας, να συμβάλλει στη διάσωση και ανάδειξη των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων, οι οποίες χαρακτηρίζουν τμήματα του Ελληνισμού (Μικρασιάτες, Πόντιους, Βορειοηπειρώτες, Κρήτες κ.ά.), όπως αυτές οι ιδιαιτερότητες αποτυπώνονται στη γλώσσα, στην ιστορική μνήμη και στα εν γένει τοπικά εκδηλώματα και δημιουργήματα του ανθρώπου.

Το Ινστιτούτο είδε θετικά τη σκέψη εκείνη. Την πολέμησαν όμως με σφοδρότητα και δημόσια επίκριση μέσω του Τύπου ορισμένοι κύκλοι. Κύριο επιχείρημά τους ήταν, ότι μια τέτοια παιδευτική ενέργεια θα ενθάρρυνε δήθεν τον τοπικισμό και θα αποδυνάμωνε την ενότητα του Έθνους! Βλέπετε, ο φανατισμός των χρόνων εκείνων δεν επέτρεπε να γίνει κατανοητό τό **πολλαπλό της ενότητας και το ενωτικό της πολλαπλότητας**.

Χάθηκε πολύτιμος χρόνος. Το 1995 επανήλθε το θέμα, με έμφαση στην Τοπική Ιστορία. Και ο τότε Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Γεώργιος Παπανδρέου, με σχετική Απόφασή του (Φ.36/723/Γ1/835/20-6-1995) ανέθεσε στην ταπεινότητά μου (ήμουν ακόμη τότε Σύμβουλος στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο) την ευθύνη για τη διενέργεια των αναγκών, προκειμένου να μετεκπαιδευθεί ένας αριθμός δασκάλων και να διδαχθεί η Τοπική Ιστορία πειραματικά σε σχολεία της Α/βάθμιας Εκπαίδευσης στην Κρήτη. Σκοπός ήταν να συναχθούν τα αναγκαία συμπεράσματα για τυχόν επέκταση της διδασκαλίας σε όλη τη χώρα. Μερικοί από τους παρόντες θα θυμούνται ίσως τι κάναμε και μέχρι πού μπορέσαμε να φτάσουμε τότε.

Την πρώτη κοινή συνεδρία των μελών της Ομάδας Εργασίας και των κατά Νομούς Εκτελεστικών Επιτροπών, που είχαμε συγκροτήσει, είχα συγκαλέσει στην Ιερά Μονή Αρκαδίου, για ευνόητους λόγους.

Θυμούμαι, λοιπόν, ότι είχα αναφερθεί και στο διαχρονικό μήνυμα, που εμπεριέχει ο μύθος του Ανταίου. Μήνυμα, από το οποίο σαφώς συνάγεται η ανάγκη για έγκαιρο και παιδαγωγικά έντεχνο ριζώμα των παιδιών στο χώμα και στο πνεύμα της ιδιαίτερης πατρίδας τους. Πρόσθεσα τότε - και επαναλαμβάνω με πεποίθηση -, ότι, επει-

δή αυτό το πνεύμα, ως ελληνικό και ορθόδοξο, είναι οικουμενικό και φιλελεύθερο, δεν μπορεί να τροφοδοτεί τοπικισμούς, εθνικισμούς, φανατισμούς.

Ο μύθος

Ας έλθουμε τώρα στον μύθο του Ανταίου και ας δούμε πώς συνδέεται με την Τοπική Ιστορία.

Τον θυμάστε σίγουρα τον μύθο: Ο Ανταίος είναι βασιλιάς της Λιβύης. Άλλη εκδοχή τον θέλει στη Μαυριτανία, κοντά στο στενό που χωρίζει Αφρική και Ευρώπη, εκεί που ύψωσε ο Ηρακλής τις Ηράκλειες στήλες του. Ο Ανταίος είναι τερατόμορφος γίγας εξήντα πήχεων. Ιδιαίτερη προτίμηση και ευχαρίστηση -»hobby«- του - είναι, να προκαλεί σε πάλη τους ξένους και να τους σκοτώνει.

Ο Ηρακλής, κινούμενος κατά μήκος της Βόρειας Αφρικής στην πορεία προς τα δυτικά της Μεσογείου, συναντά τον Ανταίο. Παλεύει μαζί του. Τον αποσπά από το έδαφος, τον σηκώνει ψηλά και τον πνίγει ή τον ρίχνει χάμω με βία και τον τσακίζει.

Ο Ανταίος, γιος του Ποσειδώνα, είχε το μυστικό του: Αντλούσε τη μεγάλη δύναμή του από τη **Γη**, τη μητέρα του. Γι' αυτό και αποσπώμενος από τους κόλπους της, αποδυναμώνεται, πεθαίνει.

Η κατανίκηση του αντιπάλου με ανάλογο τρόπο είναι γνωστή και σε άλλη διήγηση, από την οποία μπορούμε να αντλήσουμε ένα δίδαγμα σημαντικό για το παιδευτικό έργο. Γνωρίζουμε ότι στον επικίνδυνο δρόμο του προς την Αθήνα, κάπου ανάμεσα στα Μέγαρα και την Ελευσίνα, ο Θησέας συνάντησε έναν μανιώδη παλαιστή με το όνομα Κερκυνών. Και αυτός ανάγκαζε τους οδοιπόρους σε πάλη και τους σκότωνε όλους. Ο Θησέας τόν σήκωσε ψηλά και τον συνέτριψε στο έδαφος, όπως ο Ηρακλής τον Ανταίο. Εδώ όμως, εκείνο που εξαιρείται, είναι η **έντεχνη πάλη**. Λέγεται ότι εφευρέτης της ήταν ο Θησέας. Και το μήνυμα του μύθου είναι σαφές: η **δύναμη** γίνεται πολύ πιο αποτελεσματική με την **τέχνη**.¹ Το ήξερε και ο ποιητής του Ερωτόκριτου, όταν έγραφε τον στίχο:

«Πολλές φορές η μαστοριά ενίκησε τή φύση»!

Η γνώση είναι δύναμη. Πρέπει όμως να κατέχεις και την τέχνη για τη σωστή και αποτελεσματική χρήση της γνώσης. Τέχνη δε αρίστη και καλλίστη είναι η τέχνη του εναρέτως «εὐ ζῆν».

Χώμα και πνεύμα

Είναι γνωστό, ότι, σύμφωνα με τη σχετική ανάλυση του Αριστοτέλη, αλλά και με την πανανθρώπινη εμπειρία, σχεδόν καθοριστική για τη διαμόρφωση της αυτοσυνειδησίας μας είναι η επίδραση που ασκεί το **χώμα** και το **πνεύμα** του τόπου της γέννησης και των πρώτων χρόνων της ζωής μας, δηλαδή το φυσικό μας περιβάλλον και όσα ενδοποιούνται στα αρμάρια της ψυχής μας και μας τρέφουν ολοζωής.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε, ότι **σκοπός της Τοπικής Ιστορίας είναι να διοχετεύσει στο μαθητή δημιουργικές δυνάμεις που εμπεριέχει το χώμα και το πνεύμα του τόπου του**.

Αλευθινόμοσος σε ανθρώπους της δικής σας γνώσης και εμπειρίας, θεωρώ περιττό να επιμείνω σε ανάλυση αυτού του σκοπού της Τοπικής Ιστορίας. Προτιμώ να χρησιμοποιήσω τον χρόνο που απομένει, για κάποιες χρήσιμες ίσως

επιστημόνους. Παρακαλώ να συγχωρήσετε τις όποιες αναφορές σε προσωπικές εμπειρίες.

Το ριζίτικο, που ανασταίνει τον παππού

Τον Μάιο του 1992 εγκαινιάσαμε το υπαίθριο Θέατρο στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας, στα Νωπήγεια. Είχαμε προκηρύξει παγκρήτιο διαγωνισμό ριζίτικου και μαρινάδας για παιδιά μέχρι 15 ετών. Οι καλύτεροι θα τραγουδούσαν κατά την τελετή των εγκαινίων. Πρώτος αναδείχθηκε ο Κωστής. Ένα παιδί με γερό κορμί, μαθητής στο Ίδρυμα για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Ο διαγωνισμός προέβλεπε και σύντομη συζήτηση. Έκαμα τον ακόλουθο διάλογο:

- Μπράβο, Κωσταντή! Ποιός σου έμαθε τόσο καλά τα ριζίτικα;

- Ο μακαρίτης ο παππούς μου.
- Φαίνεται πως σ' αρέσει το τραγούδι.
- Ναι.
- Γιάντα;

- **Επειδής όντε τραγουδώ τά ριζίτικα, θαρρώ πως ανασταίνεται ο παππούς μου!**

Δεν χρειάζονται σχόλια, νομίζω.

Παραδοσιακή σπορά

Πάλι στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο. Μερικοί από σας έχετε συμμετάσχει με τα σχολεία σας στο πρόγραμμα «ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΣΠΟΡΑ, ΘΕΡΙΣΜΟΣ, ΑΛΩΝΙΣΜΑ», που εφαρμόζουμε τα τελευταία χρόνια. Παρά τις ελλείψεις και τις δυσκολίες, έχετε σίγουρα διαπιστώσει την έκκληση, τη χαρά και τη συγκίνηση, που προκαλεί στα παιδιά η άμεση επαφή με το χώμα, με ανθρώπινες δραστηριότητες καλλιέργειάς του, με σχετικά εργαλεία, με γλωσσικά και άλλα στοιχεία. Όλα ανήκουν πια στο παρελθόν. Μπορούν όμως να λειτουργήσουν ως γέφυρες επικοινωνίας με αυτό, αλλά και ως πηγή δημιουργικής έμπνευσης. «Ο κύκλος του ψωμιού» στο Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ κινείται, νομίζω, προς αυτή την κατεύθυνση.

ΚΡΗΤΗ 2020

Μια τρίτη περίπτωση, που θα αναφέρω στη συνέχεια, έχει σχέση με το ερώτημα: πώς ορίζεται ο **τόπος** μου και επομένως το τι είναι για μένα Τοπική Ιστορία; Σε πρώτη φάση, θα έλεγα: Τόπος μου είναι πρώτα-πρώτα το σημείο που συνδέεται με την πιο παλιά μου, την πρώτη ανάμνηση. Και τα πρόσωπα που εμπλέκονται σ' αυτήν. Κατά πάσα πιθανότητα, η μάνα και ύστερα ο όποιος άλλος. Η **μάνα-γη** επομένως και η **μάνα-άνθρωπος**. Το σπίτι μου ύστερα, η αυλή του, η γειτονιά μου, το χωριό μου. Αυτά που απαντούν στο πρώτο ερώτημά μου: Ποιός είμαι; Είμαι ο Αλέκος, γιός του Κωστάκη και της Κωστάκαινας. Είμαι Λειβαδιανός - από το χωριό Λειβαδάς. Είμαι Σελινιώτης. Ώς εδώ φτάνει η δική μου Τοπική Ιστορία. Μπορώ να την επεκτείνω λίγο: Είμαι γιός της Κατοχής και της Αντίστασης. Ένας από εκείνους που έζησαν άμεσα την Εθνική Αντίσταση. Που ταλαιπωρήθηκε στις φυλακές της Αγιάς, όπου, παρά τη βαρβαρότητα του κατακτητή, ευτύχησαν να επιζήσει. Αργότερα συνειδητοποίησα πως είμαι και Χανιώτης και Κρητικός. Θάλεγα και Χριστιανός Ορθόδοξος. Φτάνει ως εδώ. Αυτά ήταν, άλλωστε, τα όρια της Τοπικής Ιστορίας, που είχαμε

θέσει και το 1995. Με την αναφορά στα προσωπικά ήθελα να τονίσω τούτο: Ότι, σε αντίθεση με τη Γενική Ιστορία, που έχει καθολικό χαρακτήρα, η Τοπική είναι πριν απ' όλα προσωπική. Υπόθεση προσωπικής επαφής με τόπους, πράγματα, πρόσωπα, συμβάντα. Υπόθεση **σχέσης, γνώσης και βίωσης**.

Και ερωτάται: Πόσες αφορμές και ευκαιρίες προς τούτο δίδει το εκπαιδευτικό μας σύστημα; Και αν δεν δίδει, ή μάλλον, για να το πούμε πιο σωστά, μια και αυτά που δίδει είναι ελάχιστα, ποιές είναι οι συνέπειες; Μάλιστα καθώς ερημώνεται η ύπαιθρος - ο χώρος των άμεσων εμπειριών του παιδιού-, η πόλη ελάχιστα επιδρά ως εστία, ενώ τα όσα κατακλύζουν το παιδί σήμερα, ξενότροπα τα περισσότερα, επιδεινώνουν την ανεσιτότητά του.

Προ ημερών, στις 30 Μαρτίου, είχαμε μια ωραία εμπειρία του ακριβώς αντιθέτου. Μαθητές του 3ου Ενιαίου Λυκείου Χανίων, που πήραν μέρος στο πρόγραμμα της Ακαδημίας μας «ΚΡΗΤΗ 2020», πρόσφεραν στους καθηγητές και στους γονείς τους μοναδικές συγκινήσεις, παρουσιάζοντας τη συλλογική εργασία που είχαν κάμει σε Ομάδες τους τελευταίους μήνες. Εντελώς εθελοντικά ασχολήθηκαν με διάφορα ζητήματα της Κρήτης: Ρυθμός ζωής. Βόρειος άξονας - Αγροτουρισμός, Ορεινή Κρήτη, Νότιος Δέσνας. Βότανα - έδαφος. Διατροφή. Υγεία. Κρητική παράδοση.

Όλα αυτά υπό το πρίσμα του πώς ήταν κάποτε, πώς είναι, πώς τείνουν να γίνουν. Έδοσαν έτσι τις δικές τους απαντήσεις σε τρία ερωτήματά μας:

- Πώς φαντάζεσαι την Κρήτη του 2020;
- Πώς θα ήθελες να είναι τότε η Κρήτη;
- Πώς να μην είναι;

Ακούοντας τον ώριμο, μεστό, αλλά και φορτισμένο από συγκίνηση και όραμα λόγο τους, είχε κανείς την εντύπωση, ότι για πρώτη φορά στη σχολική τους ζωή ασχολήθηκαν σοβαρά με τον τόπο τους, με την Κρήτη. Έσκυψαν στο χώμα της, αφρουγκάστηκαν τις έγνοιες της, άφησαν τις χορδές της ψυχής τους να δονηθούν με τους δικούς της ρυθμούς.

Πρόσεξα το ξάφνιασμα των μεγαλύτερων. Και σκέφτηκα κάποια στιγμή: Μήπως η μελέτη της Τοπικής Ιστορίας συμπορεύεται με την διαβίωση μάθησης;

Ας επανέλθουμε στον μύθο, θέτοντας ορισμένα ερωτήματα:

Μύθος και αγωγή

Ένα πρώτο ζήτημα είναι η θέση που έχει ή δεν έχει πια, γιατί έχει ή δεν έχει, ποιές οι συνέπειες αν έχει ή δεν έχει θέση ο μύθος και το παραμύθι στην όλη διαδικασία της αγωγής.

Η γιαγιά με τα παραμύθια της δεν είναι πια συνοικодόμος της προσωπικότητας του παιδιού. Ούτε η μάνα, μάλιστα η εργαζόμενη. Η τηλεόραση λειτουργεί συχνά ως υποκατάστατο, με την ποιότητα που γνωρίζουμε. Πώς απαντά σ' αυτό το πρόβλημα το σχολείο; Πώς, ειδικότερα, το πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ; Αντιστεκόμαστε στην τάση για καταλυτική "απομυθοποίηση", ή έχουμε αποδεχθεί την εσφαλμένη άποψη, ότι στον μύθο δεν υπάρχει αλήθεια;²

Η κάθαρση

Σύμφωνα με μια εκδοχή, πριν ξεκινήσει ο Ηρακλής το

Α.Κ.Π. ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Φωτο δεξιά: Ο Μ. Πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Πατριαρχείου Γ. Τσέτσης (Γενεύη), Εταίρος της ΟΑΚ, φιλοξενήθηκε με την πρεσβυτέρα του στο Ίδρυμα και με την ευχή του Σεβασμ. Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίου* επέλεσε Ακολουθίες της Μ. Εβδομάδας και του Πάσχα στην ενορία Λειβαδά Σελίνου.

Βραβείο από τη Μόσχα στην Ορθόδοξο Ακαδημία

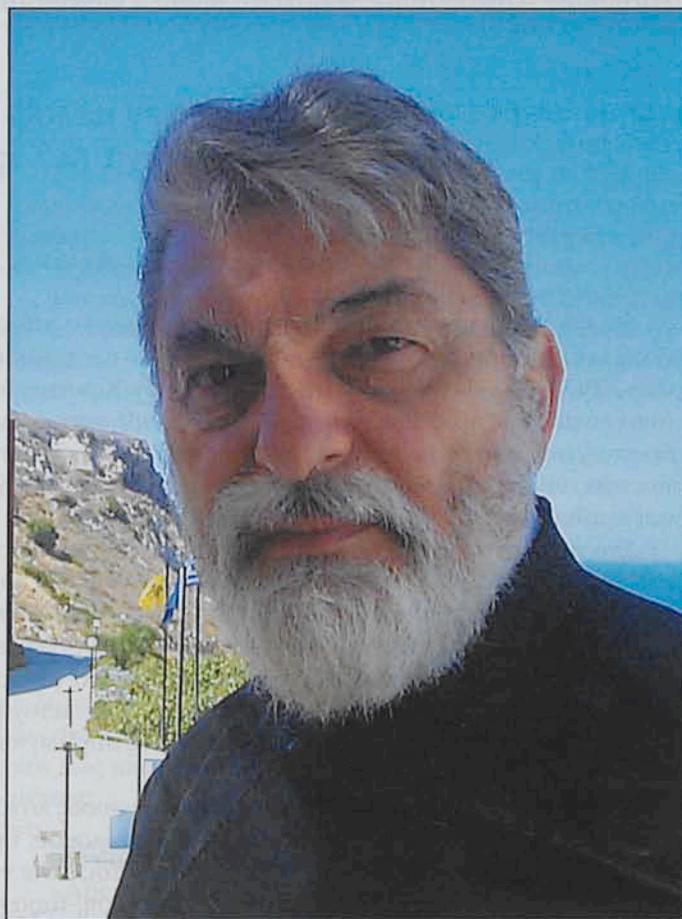
Στην Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης (ΟΑΚ) απονέμεται το **Βραβείον** του έτους 2002 του **Διεθνούς Ιδρύματος για την Ενότητα των Ορθόδοξων Χριστιανικών Εθνών** (IFUOCN). Η ΟΑΚ βραβεύεται για την «**εξαιρετική δραστηριότητά της προς ενδυνάμωση της ενότητας των Ορθόδοξων Χριστιανικών Εθνών**». Τούτο γνωρίζει σε επιστολή του προς τον Πρόεδρον της ΟΑΚ Σεβασμ. Μητροπολίτην Κισάμου και Σελίνου *Ειρηναίου* και τον Γεν. Διευθυντήν *Αλέξανδρον Παπαδερόν* ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας και πάσης Ρωσίας *Αλέξιος Β΄*, υπό την αιγίδα του οποίου τελεί το ανωτέρω Ίδρυμα IFUOCN.

Τα σχετικά αγγελτήρια έγγραφα παρέλαβε ο *Α. Παπαδερός* σε τελετή στην Πρεσβεία της Ομοσπονδίας της Ρωσίας στην Αθήνα από τον Πρόεδρον του Ιδρύματος *Valery A. Alexeev*, παρόντος και του Πρέσβευς της Ρωσίας στην Ελλάδα *Mikhail N. Botcharnikov* (27/5). Η επίδοση του Βραβείου θα γίνει από τον Πατριάρχη *Αλέξιον* στη Μόσχα στις 21 Ιανουαρίου 2003, κατά τη διάρκεια τελετής στον νεότευκτο Καθεδρικό Ναό του Σωτήρος Χριστού. Όπως έγινε γνωστό, στην ίδια τελετή θα βραβευθούν επίσης ο Πατριάρχης Αντιοχείας και ο Πρόεδρος της Βουλγαρίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

Εκφράζουμε και από τη θέση αυτή θερμές ευχαριστίες προς το **ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ** για την πρόθυμη κάλυψη της δαπάνης προς εκτύπωση 3.000 αντιτύπων του βιβλίου μας **ΕΛΛΗΝ ΛΟΓΟΣ** (Γ΄ έκδοση, Χανιά 2002), το οποίον διατίθεται κατά κύριο λόγο σε Θεολογικές, αλλά και άλλες Σχολές της αλλοδαπής, με σκοπό την ενθάρρυνση της μελέτης της ελληνικής γλώσσας (αρχαίας και σύγχρονης).

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

73006 Κολυμπάρι-Χανιά

Τηλ.: 0824022245 - Fax: 0824022060

E-mail: oac@otenet.gr

www.oac.gr

ISSN 1105-7017

Εκδότης - Δ/ντής Συντάξεως:

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΕΡΟΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΜΙΧ. ΓΕΩΡΓΑΣΑΚΗΣ Ο.Ε.

Χανιά - Τηλ.: 0821092482

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού € 5 - Εξωτερικού € 25

Εμβάσματα: ΑΤΕ-Χανιά, Λογαρ. 37704003260-96

Τιμή τεύχους € 1,5

Γίνονται δεκτές προαιρετικές εισφορές

Για τα μη ενυπόγραφα κείμενα
την ευθύνη έχει ο Διευθυντής Συντάξεως

Παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες να μη λησμονούν, ότι το περιοδικό στηρίζεται στην αγάπη και τη συνδρομή τους. Ευχαριστούμε όσους είχαν πρόσφατα την ευαισθησία, να προσφέρουν προς άνωτερα της συνδρομής.